

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

ABIKS TAOTLEJALE

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus

Taotluse vastuvõtt e-PRIAs 2.– 22. maini

Tallinn
Tartu
2017

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2017. AASTAL	3
2. MAHEPÕLLUMAJANDUSELE ÜLEMINEKU TOETUS JA MAHEPÕLLUMAJANDUSEGA JÄTKAMISE TOETUS (MAH) NÕUDED	3
3. KOHUSTUS	16
3.1. Kohustuse üleandmine	16
3.2. Kohustuse suurendamine	17
3.3. Kohustuse asendamine	17
4. TAOTLEMINE	17
4.1. Taotleja	17
4.2. Põllumajandusmaa registrisse kandmine	17
4.3. Põldude joonistamine e-PRIAs	18
4.4. Taotluse täitmine	20
5. TAOTLUSE ESITAMINE	20
6. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE MENETLEMISE LÕPETAMINE	22
6.1. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist	22
6.2. Taotlusel esitatud andmete muutmine	22
6.3. Taotluse menetlemise lõpetamine (annulleerimine)	23
6.4. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud	23
7. TAOTLUSE KONTROLLIMINE	24
7.1. Halduskontroll	24
7.2. Kohapealne kontroll	25
8. TOETUSE VÄHENDAMINE	27
8.1. Toetuse vähendamine toetusõiguslikkuse alusel, s.h pindalade ja loomade arvu erinevuse tõttu	27
8.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest	27
8.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest	27
8.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust	28
8.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu	28
9. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE	28
10. TOETUSE MAKSMINE	29
11. OTSUSE VAIDLUSTAMINE	29
12. TOETUSE TAGASINÕUDMINE	30
13. TOETUSE ANDMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE	30
14. MAKI TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID	30
14.1. Eesti õigusaktid	30
14.2. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu ning Komisjoni määrused	31
14.3. Muud dokumendid	31

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2017. AASTAL

13. veebruaril 2015. aastal kiitis Euroopa Komisjon heaks [Eesti maaelu arengukava 2014–2020](#) (edaspidi MAK). 2017. aastal saab taotleda järgmisi MAK toetusi ([maaeluministri 19.01.2017 määrus nr 8 „2017. aastal „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” ja „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused“](#)):

1. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus:
 - 1.1. Keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM)
 - 1.2. Piirkondlik mullakaitse toetus (MULD)
 - 1.3. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus: keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus (KSA) ja keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse toetus (KSK)
 - 1.4. Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT)
 - 1.5. Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL)
 - 1.6. Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus (PLK)
2. Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus (MAH)
3. Loomade heaolu toetus (LHT)
4. Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus (NAT)
5. Natura 2000 erametsamaa toetus (NAM)

Käesolev “Abiks taotlejale” käsitleb mahepõllumajandusliku tootmise toetuse: mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus taotlemiseks vajalikku infot.

2. MAHEPÕLLUMAJANDUSELE ÜLEMINEKU TOETUS JA MAHEPÕLLUMAJANDUSEGA JÄTKAMISE TOETUS (MAH) NÕUDED

Maaeluministri 30. aprilli 2015 määrus nr 53 [„Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus“](#) kehtestab mahepõllumajandusele ülemineku ja mahepõllumajandusega jätkamise toetuse andmise tingimused ja korra.

Toetusõiguslikkuse nõuded taotlejale

Mahepõllumajandusele ülemineku toetust ja mahepõllumajandusega jätkamise toetust võib taotleda põllumajandusega tegelev FIE või juriidiline isik, kes on aktiivne põllumajandustootja.

Mahepõllumajandusele ülemineku toetust võib taotleda taotleja, kes:

- 1) esitas Põllumajandusametile (PMA) esimesele kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal või esimesel kohustuseaastal ettevõtte esmakordse tunnustamise taotluse [mahepõllumajanduse seaduse](#) alusel ja alustas üleminekut mahepõllumajanduslikule tootmisele ning kelle kasutuses olev maa ei ole üleminekuajaga läbinud;
- 2) ei ole eelnenud kalendriaastatel taotlenud arengukava alusel antavat mahepõllumajandusele ülemineku toetust, mahepõllumajandusega jätkamise toetust või MAK 2007-2013 alusel antavat mahepõllumajandusliku tootmise toetust.

Mahepõllumajandusele ülemineku toetus on ette nähtud mahepõllumajandusliku tootmisega alustajatele. Toetusega kompenseeritakse osaliselt mahepõllumajandusliku tootmisega alustamise ja kohustuse täitmisega kaasnevad täiendavad kulud ja saamatajäänud tulu.

Mahepõllumajandusega jätkamise toetust võib taotleda taotleja, kelle ettevõtte on kogu kohustuseperioodi kestel mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud.

Nõuetele vastavus

Toetuse saaja peab täitma kohustuseperioodi jooksul oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“ (HPK) sätestatud nõudeid ning kohustuslikke majandamisnõudeid (KM). Nõuetele vastavuse süsteem ja nõuded on pikemalt kirjeldatud trükises „Nõuetele vastavus ja rohestamine 2017“ ja PRIA kodulehel.

Toetusõiguslik põllumajandusmaa

MAH toetust saab taotleda kokku vähemalt 1,00 ha suuruse toetusõigusliku põllumajandusmaa kohta, mis on kantud mahepõllumajanduse registrisse ja mida taotlejal on õigus taotlemise aastal kasutada. Iga põllu või samal massiivil asuvatest põldudest moodustunud ühtse maa-ala pindala peab olema vähemalt 0,30 ha.

PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register on aluseks otsetoetuste ja MAK toetuste menetlemisel. Seega põld, mille kohta MAH toetust taotletakse, peab asuma põllumassiivil, mis on kantud registrisse toetusõigusliku põllumajandusmaana.

Toetusõiguslik maa on:

1) põllumaa, millel kasvatatakse teravilja, kaunvilja, rühvelkultuuri, õli- või kiukultuuri või muud tehnilist kultuuri (edaspidi koos põllukultuur), köögivilja, maasikat või määruse nr 53 lisas nimetatud ravim- ja maitsetaimi. Köögiviljaks loetakse üksnes inimtoiduks kasvatatavaid köögivilju. Need kultuurid, mis on põllumajandusmaa klassifikaatoris märgitud küll köögiviljaks, aga mida kasvatatakse söödaks, loetakse söödajuurviljaks ja need tuleb taotlusele märkida muu rühvelkultuurina. Kui köögivilju kasvatatakse segus heintaimedega, näiteks lehtsigurit, siis on tegemist rohumaaga.

2) põllumaa, millel kasvatavad heintaimed on põllumajandusministri 24. aprilli 2006. a määruses nr 56 „Söödakultuuride seemne kategooriad ning söödakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded“ sätestatud nõuete kohaselt põldtunnustatud;

3) põllumaa, mida hoitakse mustkesas või mis on jäetud sööti;

4) maa, millel kasvatatakse puuvilja- või marjakultuuri;

5) põllumaa, millel kasvatatakse kuni kolmel järjestikusel aastal heintaimi ja hiljemalt heintaimede kasvatamise kolmandale järjestikusele aastale järgneva kohustuseaasta 15. juunist alates kasvatatakse seal põllukultuuri, ravim- või maitsetaimi, köögivilja, maasikat, puuvilja- või marjakultuuri. Kui maa jäetakse heintaimede kasvatamisele järgneval aastal mustkesasse või sööti, siis see maa ei ole toetusõiguslik ning eelnevatel aastatel selle maa kohta makstud toetus nõutakse tagasi.

Selle ajavahemiku arvutamisel, mille jooksul on põllumaad kasutatud heintaimede kasvatamiseks, võetakse arvesse ka kohustuseperioodile vahetult eelnenud iga aasta, millal seal kasvatati järjestikku heintaimi. See tähendab, et heintaimede kasvatamiseks kasutatud põllumaa vanust arvestatakse tagasiulatuvalt ning uuendamine ilma vahekultuurita ei katkesta selle vanust. Söötiis maa sellise põllumaa vanust ei katkesta. Heintaimede allakülvi aasta loetakse heintaimede kasvatamiseks kasutatava põllumaa vanuse arvestamise juures null aastaks, kuna põhikultuurina arvestatakse kattekultuuri. NB! Toetuse taotlejad, kes asendavad perioodi 2007-2013

mahepõllumajandusliku tootmise toetuse kohustuse perioodi 2014-2020 kohustusega, peavad arvestama, et kui neile on eelmise kohustuse raames makstud toetust kuni 2-aastase külvikorras oleva rohumaa kohta, peavad nad hiljemalt 3. aasta 15. juuniks rajama põllule muu kultuuri kui heintaimed. Selliste põldude osas kontrollitakse nõude täitmist vastavalt eelmise perioodi toetuse maksmise tingimustele.

- 6) rohumaa, millel ei kasvatata põldtunnustatud heintaimi ja mis ei ole kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa.

Maa, millel kasvatatakse puuvilja- või marjakultuuri või maasikat, on toetusõiguslik, kui taimede istutustihedus on vähemalt järgmine:

- 1) õunapuu tugeva kasvuga alusel – 100 istikut hektari kohta;
- 2) õunapuu keskmise kasvuga alusel – 300 istikut hektari kohta;
- 3) õunapuu nõrga kasvuga alusel – 500 istikut hektari kohta;
- 4) luuviljalised, pirnipuu – 270 istikut hektari kohta;
- 5) astelpaju, aroonia – 400 istikut hektari kohta;
- 6) sõstar, karumari – 800 istikut hektari kohta;
- 7) vaarikas, pampel – 3000 istikut hektari kohta;
- 8) viinapuu – 1300 istikut hektari kohta;
- 9) kultuurmustikas, ebaküdoonia – 1000 istikut hektari kohta;
- 10) kultuurjõhvikas – 30 000 istikut hektari kohta;
- 11) maasikas – 20 000 taime hektari kohta;
- 12) harilik sarapuu – 250 istikut hektari kohta;
- 13) söödav kuslapuu, kurdlehine kibuvits – 665 istikut hektari kohta;
- 14) harilik pihlakas – 150 istikut hektari kohta.

Tegemist on minimaalse taimede arvuga ühe hektari kohta, mille puhul saab seda maad veel istandikuks lugeda. Arvestades istikute võimalikku väljalangemist on soovitatav ühele hektarile neid vajadusel rohkem istutada. Toetusõigusliku pinna hulka loetakse ka toetusõigusliku maaga külgnev teenindusala, mida kasutatakse põllutöomasina ümberpööramiseks. Teenindusala alla jäävat maad ei arvestata taimede istutustiheduse määramisel hektari kohta.

Toetust antakse rohumaa kohta, mis ei ole põllumaa, millel kasvatatakse põldtunnustatud heintaimi või kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa, tingimusel, et rohumaa iga hektari kohta on taotlejal sellisel arvul mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid või kitsi, et loomkoormus hektari kohta on vähemalt 0,2 loomühikut [komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 808/2014](#) II lisa kohaselt, või mille iga kuni 0,1 hektari kohta on üks mesilaspere, kui taotleja taotleb toetust mesilasperede kohta. Loomkoormuse arvestamisel võetakse arvesse taotleja nimel kohustuseaastal peetavate loomade keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud põllumajandusloomade registrisse. Mesilasperede puhul võetakse arvesse kohustuseaastale eelnenud aasta keskmine mahetunnustatud mesilasperede arv. Rohumaa osas, mille kohta taotleja taotleb toetust, kuid millel puudub loomkoormus, toetust ei maksta, kuid kohustus algab (jätkub).

Mesinik, kes muid loomi ei pea, saab toetust rohumaa hektari kohta taotleda ainult selle pinna kohta, mis ei ületa 0,1 hektarit mesilaspere kohta. Mesilasperede kohta toetuse taotlemiseks kehtib nõue, et majapidamises pidi toetuse taotlemise aastale eelnenud kalendriaastal olema keskmiselt vähemalt viis mahepõllumajanduslikult peetavat mesilasperet. Täidetud peab olema ka nõue, mille kohaselt peab taotleja kasutama vähemalt 1,00 hektarit põllumajandusmaad mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelemiseks. Kui taotlejal on ainult rohumaa ja viis mesilasperet, mille kohta võib tal olla kuni 0,5 hektarit ilma loomadeta rohumaad, siis toetuse saamiseks peab tal lisaks olema vähemalt 0,5 hektari kohta vajalikul hulgal loomi. Kui taotlejal ei olnud kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal mahepõllumajanduslikult peetavaid

mesilasperesid ja ta alustas mahemesindusega tegelemist kohustuseaastal, siis ei anta talle ka toetust rohumaa kohta.

Toetust ei anta toetusõigusliku maa kohta, mida on kohustuseaastal hoitud mustkesas või mis on jäetud sööti. Mustkesa on põllumajanduskultuuride klassifikaatori kohaselt külvikorras olev maa, kus vegetatsiooniperioodi vältel valmistatakse maa korduva harimisega ette järgmiste põllukultuuride külviks ning eelkultuuri ei kasvatata. Sealjuures tuleb mustkesa harida selliselt, et umbrohutaimed ei kasvaks üle 5 cm pikkuseks, soovitatavalt tuleb harida iga 2–3 nädala tagant. Mulla intensiivse harimisega on umbrohtu ja taimekahjustajaid võimalik küll tõhusalt hävitada, kuid harimise käigus kiireneb mulla orgaanilise aine mineraliseerumine, mille tõttu väheneb ka oluline hulk mulla orgaanilist ainet, lõhutakse mullastruktuuri ja suureneb toitelementide leostumine. Lisaks on selline harimine väga töö- ja energiamahukas ega ole majanduslikult tulus. Seega ei ole põhjendatud maksta mustkesas hoitava maa kohta MAH toetust.

Sööti jäetud maa on põllumajanduskultuuride klassifikaatori kohaselt külvikorras olev maa, mis ei kanna saagiaasta jooksul saaki. Sööti jäetud maal kasvab vabalt looduslik taimestik, mida kasutatakse loomade söötmiseks või mis küntakse sisse. Mullaviljakuse tõstmiseks võib maa sööti jätmise asemel külvata sellele haljasväetistaimi. Maa kohta, mida hoitakse mustkesas või mis on jäetud sööti, võib taotleja esimesel kohustuseaastal võtta kohustuse, kui aga pärast esimest kohustuseaastat hoitakse kohustusealust maad mustkesas või jäetakse see sööti, siis kohustus selle maa puhul jätkub, kuigi toetust sellele ei anta.

Toetust ei anta toetusõigusliku maa kohta, millel kasvatatakse ravim- või maitsetaimi söödaks. Kui kasvatatakse ravim- ja maitsetaimede loetellu kantud taimi näiteks ristiku allakülviga ning neid alasid kasutatakse loomade karjatamiseks ning sööda varumiseks, siis kaob ära vajadus töömahuka käsitsitöö järel umbrohtude eemaldamiseks ning taimede korjamiseks ja kuivatamiseks. Seega vähenevad tunduvalt tehtavad lisakulutused ja kõrge määraga toetuse maksmise põhjendus.

Toetust ei anta maa kohta, mille kohta taotletakse:

- 1) KSM toetust;
- 2) KSA toetust;
- 3) KSK toetust;
- 4) MULD toetust;
- 5) PLK toetust;

Toetust ei anta maa kohta, millel kasvatatakse põllumajanduskultuuri kitsede ja lammaste söödaks loomade heaolu toetuse raames.

Toetusõigusliku põllumassiivi pindala hulka arvatakse:

- 1) kuni 2 meetri laiune hekk, kraav, piire, traditsiooniline maastikuobjekt või muu maastikule iseloomulik vorm. Piirete all peetakse enamasti silmas teatud piirkondadele omaseid kiviaedu. Traditsioonilisteks maastikuobjektideks saab lugeda nt puude või põõsaste read, ojad või muud sellised joonobjektid. Karjateed arvestatakse olenemata nende laiuselt põllu pindala sisse; ja
- 2) [HPK määruse](#) § 3 lõigetes 1–10 nimetatud maastikuelemendid. Nendeks maastikuelementideks on põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed; [looduskaitseaduse](#) § 4 lõikes 1 sätestatud kaitstavad looduse üksikobjektid, milleks on üksik puu, kivi (sh rahn või kivikülv) ja allikas, [muinsuskaitseaduse](#) § 3 lõikes 2 sätestatud kinnismälestised, milleks on matusepaik, muistne põld, lohukivi, kultusekoht, tee ja sild ning pärandkultuuriobjektina kaardistatud mälestuskivi, pärimustega allikas, puu, kivisild, kivitruup, munakivitee ja karjatanum .

Põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka on PRIA arvestanud lisaks põllumajanduskultuuri kasvupinnale ka eelpool nimetatud maastikuelemendid (nt põllumaal asuvad põllusaared või põllumaaga külgnevad kraavid), juhul kui need on taotleja deklareeritud, taotleja kasutuses ning kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.

Põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka arvatakse ka põld, kus ühe hektari kohta ei kasva rohkem kui 50 puud (vastavalt [Euroopa komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) nr 640/2014](#) artikli 9 lõike 3 punktis b sätestatud tingimustele).

Viimasel neljal aastal aktiivses kasutuses olnud põllumassiivide piirid on nähtavad PRIA põllumassiivide veebikaardil <https://kls.pria.ee/kaart/>.

Toetusõigusliku põllumajandusmaana ei käsitleta:

- 1) põllumassiivil paiknevaid üle 0,01 ha suuruseid maa-alasid, kus põllumajandustootmine ei ole võimalik või millel ei paikne [HPK määruse](#) § 3 lõigetes 1–10 kirjeldatud maastikuelemendid. Põllu pindalast tuleb välja arvata ka eelmisest aastast seisvad heina- ja silopallid, ühel kohal hoitavate põllumajandusmasinate alune maa, taimestikuta kivihunnikud, püstitigid, alaliselt liigniisked alad jms objektid.
- 2) pidevalt liigniiskeid alasid. Liigniiske on ala, millel veerohkuse tõttu mullas ei ole võimalik teha põllumajanduslikke töid agrotehniliselt õigel ajal ja viisil. Liigniisked alad jagatakse järgmiselt:
 - pidevalt liigniisked alad;
 - ajutiselt liigniisked alad.

Pidevalt liigniisked on alad, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (rohumaade puhul niitmist või karjatamist, põllukultuuride puhul kultuuri rajamist, harimist ja koristust) läbi viia. Põllumajandusmaa hulka ei loeta tiike, mudaseid/soiseid alasid ja roostikke. Pidevalt liigniisketes tingimustes toimub ka soostumine ning neid alasid on võimalik tuvastada iseloomuliku taimestiku järgi.

Ajutiselt liigniiskeid alasid ei kustutata registrist. Küll aga tuleb taotlejal sellistele aladele toetuse taotlemisel objektiivselt hinnata, kas toetuse taotlemise aastal on võimalik nimetatud põllumajandusmaad ka põllumajanduslikuks tegevuseks kasutada.

- 3) metsakultuuride kasvatamist.

Põllumajandusmaal asuvad puukoolid, mille eesmärgiks on hilisem taimede ümberistutamine, on toetusõiguslikud. Toetusõiguslikud ei ole need pinnad, millel kasvatatakse metsakultuure oma tarbeks. Maarjakase alune maa on toetusõiguslik juhul, kui seal kasvatatakse taimi istutusmaterjalina ehk seemikute, istikute või heistritena (vähemalt 1,5 m kõrgune suuremõõtmeline istutusmaterjal). Maarjakase istandus, kus taimed jäävad samale kasvukohale kuni puiduks koristamiseni, ei ole ühtse pindalatoetuse mõistes toetusõiguslik.

- 4) vundamendile rajatud kasvuhooneid. Kasvuhoone alune maa on toetusõiguslik, kui tegemist on kasvuhoonega, mis on teisaldatava kattega ja selle alust maad hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis. Kasvuhoone, mis on rajatud vundamendile (nt betoonpõhjale), on ehitised ja nimetatud hoone alune maa ei ole toetusõiguslik. Kasvuhooned, kus taimi kasvatatakse nt kivivillal või kasutatakse hüdroponilist süsteemi, ei ole toetusõiguslikud.

- 5) õuealad. Õuealad ei kuulu toetusõigusliku maa hulka.

Baasnõue

Baasnõuded on [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) nr 1305/2013](#) artikli 29 lõikes 2 nimetatud kohustuslikud nõuded, mida taotleja täidab kogu majapidamise põllumajandusmaal ja põllumajanduslikus tegevuses kohustuseperioodi jooksul. Baasnõue on täidetud, kui taotleja kannab [veeseaduse](#) alusel peetavasse põlluraamatusse andmed kohustuseperioodi jooksul põllumajandusmaal tehtud kõikide tegevuste kohta.

Toetuse saamise nõuded

Nõudeid toetuse saamiseks tuleb täita kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal, kui määruhes ei ole sätestatud teisiti. Taotleja põllumajandusliku majapidamise moodustavad kõik tema juhitud ja põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad üksused, mis asuvad Eesti territooriumil. Seega kui taotletakse MAH toetust ja kohustus on võetud vaid osale põllumajandusliku majapidamise maale, tuleb nõudeid täita siiski kogu põllumajandusliku majapidamise maal, see tähendab ka tavamaal ja maal, mille kohta mahetoetust ei taotleta.

Kogu kohustuseperioodi kestel tuleb mahepõllumajanduslikul maal täita mahepõllumajandusliku taimekasvatuse ja mahepõllumajanduslike loomade puhul mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõudeid. See tähendab, et kui taotletakse toetust teatavate põldude kohta, ei tohi kohustuseperioodi jooksul nendel põldudel tavatootmisega tegeleda. Samuti nende loomaliikide puhul, keda peetakse mahepõllumajanduse nõuete kohaselt, on keelatud ajutiselt, näiteks talveperioodiks tavatootmisse tagasi minna ja siis kevadel uuesti mahetootmisega alustada.

1. Viljavaheldus ja liblikõieliste kasvatamine

Põllumajanduskultuur peab olema külvatud, maha pandud või istutatud kohustuseaasta 15. juuniks, kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid, või tuleb maad hoida sama kuupäeva seisuga mustkesas või söödis. Samal põllul ei tohi kasvatada sama liiki põllukultuuri või köögiviljakultuuri kauem kui kahel järjestikusel aastal ning sama liiki teravilja kauem kui kolmel järjestikusel aastal.

Ristõieliste sugukonda kuuluvat põllumajanduskultuuri ei tohi kasvatada samal põllul uuesti enne kolme aasta möödumist. Kuna rapsi suurenenud kasvupinnad ja liiga sage järgnevus külvikorras on loonud soodsad tingimused taimekahjustajate leviku suurenemiseks, ei ole lubatud ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure kasvatada uuesti samal põllul enne kolme aasta möödumist. Seega kui 2016. aastal kasvatati põllul rapsi, siis sellel põllul võib uuesti rapsi või mõnda muud ristõieliste sugukonda kuuluvat põllumajanduskultuuri kasvatada 2020. aastal. Selle nõude täitmisel arvestatakse ka kohustuse võtmise eelsetel aastatel põllul kasvatatud põllumajanduskultuure.

Perekonda köömen kuuluvaid põllumajanduskultuure on lubatud kasvatada samal põllul kuni kolmel järjestikusel aastal, kuna harilikust köömnest saab saaki mitmel külvijärgsel aastal. Viljavahelduse rakendamine võimaldab ohjata haiguste, kahjurite ja umbrohtude levikut. Erinevate põllumajanduskultuuride vaheldumine samal maal tagab parema mulla struktuursuse, aitab säilitada ja suurendada mullaviljakust, parandada väetiste kasutamise tõhusust ning vähendada toiteelementide väljaleostumist mullast.

Mustkesa ja söötis maa, mida kasutatakse põllumajanduskultuuride vaheldusena, ei katkesta põllukultuuride ja köögiviljade järgnevust külvikorras.

Mais ja tatar katkestavad teraviljade järgnevuse külvikorras.

Viljavahelduse nõudeid ei pea täitma mitmeaastaste köögiviljade, maasika ning ravim- ja maitsetaimede kasvatamise korral ning väiksema kui 0,3 hektari suuruse põllu kohta, millel kasvatatakse teravilja, kaunvilja, muud tehnilist kultuuri, köögivilja, õli-, kiu- või rühvelkultuure. Mitmeaastasteks köögiviljadeks loetakse rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mädarõigas ja mugullauk. Nõuet peab täitma alla 0,3 ha suurustel põldudel, kui need moodustavad teiste sama ühikumäärarupi põldudega vähemalt 0,3 ha suuruse maa-ala.

Viljavahelduse või külvikorra nõuete järgimisel võetakse arvesse ka põllumajanduskultuurid, mida kasvatati sellel põllul kohustuseperioodile vahetult eelnenud kalendriaastatel. See tähendab, et viljavahelduse või külvikorra nõuetes sätestatu ei hakka kehtima mitte kohustuse võtmise aastast alates, vaid nende täitmisel peab arvestama samal põllul ka kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega. Näiteks, kui samal maal on enne kohustuse võtmist kolmel järjestikusel aastal kasvatatud teravilja, siis esimesel kohustuseaastal peab sellel maal kasvatama muud toetusõiguslikku põllumajanduskultuuri kui teravili.

Vähemalt 20 protsendil põllumaal peab kasvatama liblikõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure (liblikõielised) puhaskultuurina, segus kõrreliste heintaimedega või segus teiste haljasväetiseks kasvatatavate põllumajanduskultuuridega.

Põllumaa arvestusse lähevad kõik taotleja kasutuses olevad põllud, mis on taotlusele märgitud tähisega P (põllumajanduskultuurid ja lühiajaline rohumaa) või M (mustkesa). Alla 0,3 ha suurused põllud arvestatakse põllumaa hulka, kui need moodustavad teise samas ühikumäärarupis oleva põlluga vähemalt 0,3 ha suuruse maa-ala. Liblikõieliste puhaskultuuri ja liblikõieliste-kõrreliste heintaimede segu on lubatud kasvatada ka allakülvina. Allakülvina liblikõieliste puhaskultuuri ja liblikõieliste-kõrreliste segu kasvatamisel tuleb arvestada sellega, et järgmisel aastal on sellel põllul rohumaa. Ravim- ja maitsetaimede segud liblikõielistega lähevad liblikõieliste arvestusse, kui liblikõieliste kaetus segus on vähemalt 30% . Taotlusele märgitakse sellisel põllul kasvatatavaks kultuuriks liblikõieliste ja muude põllumajanduskultuuride segu (30-80% liblikõielisi) ja põld loetakse rohumaaks. Liblikõieliste kaetus liblikõieliste-kõrreliste heintaimede ja liblikõieliste-haljasväetistaimede segu taimikus peab olema vähemalt 30 protsenti. Põldhernest on lubatud kasvatada tugikultuuriga, kui põldherne kaetus segu taimikus on vähemalt 70 protsenti.

Liblikõieliste põllumajanduskultuuride ja neid sisaldavate segude kasvatamine külvikorras suurendab mullaviljakust ja parandab mulla füüsikalisi omadusi. Liblikõielised põllumajanduskultuurid transpordivad sügavamatest mullakihtidest künnikihti mineraalseid toiteelemente ja sümbioosis mügarbakteritega seovad õhulämmastikku, muutes need järgnevatele põllumajanduskultuuridele kättesaadavaks. Mitmeaastaste liblikõieliste abil on võimalik tõhusalt alla suruda umbrohtusid ja vähendada viljaka mullakihi erosiooni. Ühtlasi mitmekesisivad liblikõielised põllumajanduskultuurid maastikku, on toidutaimedeks tolmeldajatele ning elu-, toidu- ja varjupaikadeks teistele loomadele (sh lindudele), suurendades bioloogilist mitmekesisust.

Liblikõieliste kasvatamise nõuet ei pea täitma alla 0,3 ha suurusel põllul (arvestatakse ka maa-alasid).

2. Võraaluste ja reavahede hooldamine

Viljapuude ja marjapõõsaste reavahed tuleb hoida vähemalt kahe kolmandiku ulatuses rohukamaras. Uue puuvilja- ja marjaiaia rajamise korral peavad reavahed vähemalt kahe kolmandiku ulatuses olema rohukamaraga kaetud aia rajamisele järgneva aasta 15. juuniks. Rohi võib põllumajandusmaal, millel kasvatatakse viljapuid ja marjapõõsaid, sealhulgas teenindusalal,

olla kuni 30 cm kõrgune. Viljapuude ja marjapõõsaste võrasid peab lõikamise teel hooldama. Hariliku sarapuu, söödava kuslapuu, kurdlehise kibuvitsa ja hariliku pihlaka puhul loetakse võrade hooldamiseks kuivanud okste eemaldamist.

Võraaluste ja reavahede ning viljapuude ning marjapõõsaste võrade hooldamise nõuet ei pea täitma alla 0,3 (arvestatakse ka maa-alasid) ha suurusel põllul.

3. Talvine taimkate

Vähemalt 20 protsenti põllumajandusliku majapidamise põllumaast tuleb hoida igal kohustuseaastal 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.

Põllumaa arvestusse lähevad kõik taotleja kasutuses olevad põllud, mis on taotlusele märgitud tähisega P (põllumajanduskultuurid ja lühiajaline rohumaa) või M (mustkesa). Alla 0,3 ha suurused põllud arvestatakse põllumaa hulka, kui need moodustavad teise samas ühikumäärarühmis oleva põlluga vähemalt 0,3 ha suuruse maa-ala.

Talviseks taimkatteks loetakse taliviljad, rohumaad, maasikas ning muud sügisel rohelist taimikut omavad põllumajanduskultuurid. Koristuse käigus mahavarisenud kultuurtaimede seemned on varis, millest tärnanud taimed loetakse umbrohuks ning seetõttu ei arvestata seda talviseks taimkatteks. Ka koristamata põllukultuure ja kõrretüüde ei loeta talviseks taimkatteks, kuna sellised taimed on kasvu juba lõpetanud ega aita vältida leostumist.

Talvise taimkatte all hoidmise nõuet ei pea täitma alla 0,3 ha suurusel põllul (arvestatakse ka maa-alasid).

4. Mullaproovid

Põllumajandusliku majapidamise põllumaa kohta tuleb vähemalt üks kord kohustuseperioodi jooksul korraldada mullaproovide võtmine. Põllumaa arvestusse lähevad kõik taotleja kasutuses olevad põllud, mis on taotlusele märgitud tähisega P (põllumajanduskultuurid ja lühiajaline rohumaa) või M (mustkesa). Alla 0,3 ha suurused põllud arvestatakse põllumaa hulka, kui need moodustavad teise samas ühikumäärarühmis oleva põlluga vähemalt 0,3 ha suuruse maa-ala.

Võetud mullaproovid tuleb toimetada mullaanalüüsides tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratoriumisse. Iga kohustuseaasta 1. detsembriks peab kogu majapidamise põllumaa iga kuni 5 hektari kohta olema võetud ja laboratoriumisse toimetatud vähemalt üks mullaproov, millest on laboratoriumis võimalik määrata mulla happesust, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldust ning mulla orgaanilise süsiniku sisaldust. Kui mullaproovid on varem võetud, siis tuleb need uuesti võtta ja laborisse saata mullaproovi võtmise aastale järgneva viienda aasta 1. detsembriks.

Kui taotlejal on kohustuseaastale eelnenud nelja aasta jooksul põllumaalt võetud mullaproovid ja nende kohta on väljastatud analüüsitulemused mulla happesuse, fosfori ja kaaliumi sisalduse ning mulla orgaanilise süsiniku sisalduse kohta, peab taotleja võtma vajaduse korral täiendavaid mullaproove ja saatma need laboratoriumisse arvestusega, et kokku oleks iga viie hektari põllumaa kohta võetud üks mullaproov. Taotleja saadab need mullaproovid analüüsides tegemiseks laboratoriumisse kohustuseaasta 1. detsembriks.

Mullaproovide nõudes arvestatakse ka perioodil 2009–2013 võetud kuni viie aasta vanuseid mullaproovide analüüsides tulemusi. Uued mullaproovid mulla happesuse, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi analüüsimiseks tuleb võtta eelmiste mullaproovide võtmisele järgneva viienda aasta 1. detsembriks. Näiteks, kui eelmised mullaproovid võeti 2013. aastal, tuleb uued proovid võtta 2018. aasta 1. detsembriks. Kui kohustuse võtmise aastale eelnenud viie aasta jooksul ei ole põllumajandusliku majapidamise maalt mullaproove võetud ja laboratoriumisse

analüüsimiseks saadetud, tuleb korraldada mullaanalüüside võtmine ja laborisse analüüsimiseks vana saatmine esimese kohustuseaasta 1. detsembriks. Kui taotleja suurendab kohustuseperioodi jooksul toetusõigusliku maa pindala, peab ka sellisel maal järgima mullaproovide võtmise nõuet.

Üle 10 hektari suuruse põllumaaga põllumajanduslikes majapidamistes võtab alates 2015. aastast mullaproovid Põllumajandusuuringute Keskuse (edaspidi PMK) korraldatud mullaproovivõtjate koolitusel osalenud isik. Kui mullaproovid kogub koolituse läbinud isik, väljastab PMK nii analüüsitulemustega laboriprotokollid kui ka väetustarbekaardi. Väetustarbekaardi alusel saab tootja kavandada väetamist vastavalt väetustarbele põldude ja ka põlluosade kaupa. Mullaproovivõtjate koolituse läbinud isikute nimekiri koos kontaktandmete ja tegevuse maakonnaga on leitav internetist [PMK kodulehelt](#).

Iga kuni 5 hektari kohta võetud mullaproovist tuleb laboratooriumis lasta määrata vähemalt mulla happesus, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldus. Laboratoorium peab määrama mulla happesuse kaaliumkloriidi (pHKCl) lahusest, taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisalduse Mehlich 3, Egnér-Riehm topeltlaktaat (DL meetod) või Egnér-Riehm-Domingo ammooniumatsetaat-laktaat (AL meetod) meetodil. Nimetatud meetoditel on Eestis välja töötatud väetustarbe gradatsioonid ja seega on need meetodid Eesti tingimustes väetamise planeerimisel kasutatavad. Kohustuseperioodi jooksul võetud mullaproovidest peab lisaks taimedele omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldusele ning mulla happesusele analüüsima viienda aasta 1. detsembriks mulla orgaanilise süsiniku sisaldust arvestusega, et põllumaa iga kuni 20 hektari kohta oleks analüüsitud vähemalt üks proov. Kui põllumaad on alla 5 hektari, tuleb võtta ikkagi vähemalt üks mullaproov, millest tuleb lasta analüüsida nii mulla happesus, toiteelemendid fosfor ja kaalium ning mulla orgaaniline süsinik. Kui põllumaad on näiteks 30,1 hektarit, siis tuleb võtta mulla happesuse, fosfori ja kaaliumi analüüsimiseks 7 proovi; kui maad on 29 hektarit, siis tuleb võtta 6 proovi jne. Toiteelementide ja mulla happesuse määramiseks võetud mullaproovidest tuleb iga kuni 20 hektari maa kohta ehk siis vähemalt igast neljandast proovist lasta analüüsida mulla orgaanilise süsiniku sisaldust.

Laboratooriumi väljastatud kehtivate mullaproovide analüüsi tulemused peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad. Mullaproove ei pea võtma alla 0,3 ha suuruselt põllult. Nõuet peab täitma alla 0,3 ha suurusel põldudel, kui need moodustavad teiste sama ühikumäärarühmi põldudega vähemalt 0,3 ha suuruse maa-ala.

5. Koolitused

Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb mahepõllumajandusliku tootmisega, peab olema kohustuse võtmise aasta 1. novembriks osalenud vähemalt 12 akadeemilist tundi mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel või õppepäeval ja viienda kohustuseaasta 1. juuniks vähemalt 12 akadeemilist tundi mahepõllumajandusliku tootmise, töötlemise või turustamise täienduskoolitusel või õppepäeval. Mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitus või õppepäev on mõeldud eelkõige tootjatele, kes sellel aastal alustavad mahepõllumajandusliku tootmisega ja on esitanud tunnustamiseks taotluse PMAle. Mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel või õppepäeval käsitletakse peamiselt mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatuse nõuetega seonduvat.

Mahepõllumajandusliku tootmise täienduskoolituse või õppepäeva eesmärgiks on tõsta tootjate teadlikkust mahepõllumajandusest, viia neid kurssi uuemate suundade ja võimalustega, tutvustada uusi tehnoloogiaid, mahepõllumajandusse sobivaid sorte ja tõuge, tagada mullaviljakuse säilitamine, tutvustada töötlemise ja turustamise võimalusi jmt.

Algkoolitusel või õppepäeval ei pea osalema taotleja või tema esindaja, kes on kohustuse võtmise aastale eelnenud viie aasta jooksul osalenud vähemalt 12 akadeemilist tundi mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel või õppepäeval või mahepõllumajandusliku tootmise, töötlemise või turustamise täiendkoolitusel või õppepäeval.

Täpsem informatsioon koolituste ja õppepäevade toimumise kohta on kättesaadav aadressil www.pikk.ee

Toetuse ühikumäär

Mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ühikumäär ühe hektari maa kohta kohustuseaastas on järgmine:

- 1) rühvelkultuuri kasvatamise korral 231 eurot;
- 2) puuvilja- ja marjakultuuri, välja arvatud maasikas, kasvatamise korral 330 eurot;
- 3) köögivilja, maasika ning ravim- ja maitsetaimede kasvatamise korral 660 eurot.
NB! Ravim- ja maitsetaimede kasvatamise eest makstakse toetust üksnes siis, kui nad on külvatud või istutatud. See tähendab, et neid kasvatatakse põllul, kus maad haritakse, taimed kas külvatakse või istutatakse ja eemaldatakse umbrohi. Looduslikult kasvavate ravim- ja maitsetaimede kogumise eest toetust ei maksta. Toetusõiguslikud on üksnes inimtarbimiseks ettenähtud ravim- ja maitsetaimed. Kui taotleja koristab küll saagi, aga annab selle loomadele, näiteks teeb sellest silo, siis ei ole tegemist eesmärgipärase ravim- ja maitsetaimede kasvatamisega ja selle eest toetust ei maksta.;
- 4) teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamise korral 138 eurot;
- 5) heinaseemne tootmiseks põldtunnustatud heintaimede kasvatamise korral 138 eurot;
- 6) kuni kolmeaastase külvikorras oleva rohumaa, millel kasvatatakse kuni kolmel järjestikusel aastal heintaimi ja hiljemalt heintaimede kasvatamise kolmandale järjestikusele aastale järgneval aastal kasvatatakse seal muud põllumajanduskultuuri, puhul 88 eurot;
- 7) rohumaa (välja arvatud kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa ja heinaseemnepõld), mille iga hektari kohta on taotlejal sellisel arvul mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid ja kitsi, et loomkoormus hektari kohta on vähemalt 0,2 loomühikut [komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 808/2014 II lisa](#) kohaselt või mille iga kuni 0,1 hektari kohta on üks mahepõllumajanduslikult peetav mesilaspere, puhul 27 eurot. Loomkoormuse arvestamisel võetakse arvesse taotleja poolt kohustuseaastal peetavate loomade keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud põllumajandusloomade registrisse. Mesilasperedena võetakse arvesse kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal keskmine mahepõllumajanduslikult peetavate mesilasperede arv.

Komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 808/2014 II lisa toodud loomade loomühikutesse ümberarvutamise määrad:

- üle 2 aasta vanused veised ja üle 6 kuu vanused hobused: 1,0 LÜ
- 6 kuu kuni 2 aasta vanused veised: 0,6 LÜ
- alla 6 kuu vanused veised: 0,4 LÜ
- lambad ja kitsed: 0,15 LÜ

Mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ühikumäär ühe mesilaspere kohta on 44 eurot, kui taotlejal oli kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal keskmiselt vähemalt viis mahepõllumajanduslikult peetavat mesilasperet.

Mahepõllumajandusega jätkamise toetuse ühikumäär ühe hektari maa kohta kohustuseaastas on järgmine:

- 1) rühvelkultuuri kasvatamise korral 210 eurot;
 - 2) puuvilja- ja marjakultuuri, välja arvatud maasikas, kasvatamise korral 300 eurot;
 - 3) kõögivilja, maasika ning ravim- ja maitsetaimede kasvatamise korral 600 eurot.
- NB! Ravim- ja maitsetaimede kasvatamise eest makstakse toetust üksnes siis, kui nad on külvatud või istutatud. See tähendab, et neid kasvatatakse põllul, kus maad haritakse, taimed kas külvatakse või istutatakse ja eemaldatakse umbrohi. Looduslikult kasvavate ravim- ja maitsetaimede kogumise eest toetust ei maksta. Toetusõiguslikud on üksnes inimtarbimiseks ettenähtud ravim- ja maitsetaimed. Kui taotleja koristab küll saagi, aga annab selle loomadele, näiteks teeb sellest silo, siis ei ole tegemist eesmärgipärase ravim- ja maitsetaimede kasvatamisega ja selle eest toetust ei maksta;
- 4) teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamise korral 125 eurot;
 - 5) heinaseemne tootmiseks põldtunnustatud heintaimede kasvatamise korral 125 eurot;
 - 6) kuni kolmeaastase külvikorras oleva rohumaa, millel kasvatatakse kuni kolmel järjestikusel aastal heintaimi ja hiljemalt heintaimede kasvatamise kolmandale järjestikusele aastale järgneval aastal kasvatatakse seal muud põllumajanduskultuuri, puhul 80 eurot;
 - 7) rohumaa (välja arvatud kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa ja heinaseemnepõld), mille iga hektari kohta on taotlejal sellisel arvul mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid ja kitsi, et loomkoormus hektari kohta on vähemalt 0,2 loomühikut [komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 808/2014](#) II lisa kohaselt või mille iga kuni 0,1 hektari kohta on üks mahepõllumajanduslikult peetav mesilaspere, puhul 25 eurot. Loomkoormuse arvestamisel võetakse arvesse taotleja nimel kohustuseaastal peetavate loomade keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud põllumajandusloomade registrisse. Mesilasperedena võetakse arvesse kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal keskmine mahepõllumajanduslikult peetavate mesilasperede arv.
- Mahepõllumajandusega jätkamise toetuse ühikumäär ühe mesilaspere kohta on 40 eurot, kui taotlejal oli kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal keskmiselt vähemalt viis mahepõllumajanduslikult peetavat mesilasperet.

Ühikumäära suurendamine

Sertifitseeritud mahepõllumajandusliku seemnekartuli ja teraviljaseemne kasutamine

Mahepõllumajandusele ülemineku toetuse rühvelkultuuri kasvatamise ühikumäära, milleks on 231 eurot hektari kohta aastas, suurendatakse mahepõllumajanduslikult toodetud sertifitseeritud seemnekartulist kartuli kasvatamise korral 46 euro võrra ning teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamise ühikumäära, milleks on 138 eurot, suurendatakse 28 euro võrra sertifitseeritud maheseemnega külvatud teravilja kasvatamise korral.

Mahepõllumajandusega jätkamise toetuse rühvelkultuuri kasvatamise ühikumäära, milleks on 210 eurot hektari kohta aastas, suurendatakse mahepõllumajanduslikult toodetud sertifitseeritud seemnekartulist kartuli kasvatamise korral 42 euro võrra ning teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamise ühikumäära, milleks on 125 eurot, suurendatakse 25 euro võrra sertifitseeritud maheseemnega külvatud teravilja kasvatamise korral.

Mahepõllumajanduslikult peetavad loomad

Mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ühikumäära suurendatakse, kui ettevõttes peetakse kogu kohustuseaasta jooksul mahepõllumajanduslikult veiseid, lambaid, kitsi, sigu, küülikuid või kodulinde (kalkunid, haned, pardid, vutid, kanabroilerid, munakanad). Rühvelkultuuri,

teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamiseks kasutatava maa ning rohumaa (sh kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa) ühikumäära suurendatakse summa võrra, mis saadakse taotleja loomade ja kodulindude keskmise arvu alusel arvutatud ühiku korrutamisel 94 euroga ning saadud summa jagamisel taotleja rühvelkultuuri, teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride ja rohumaa hektarite arvuga, mille kohta ta toetust taotleb.

Mahepõllumajandusega jätkamise toetuse ühikumäära suurendatakse, kui ettevõttes peetakse kogu kohustuseaasta jooksul mahepõllumajanduslikult loomi (veiseid, lambaid, kitsi, sigu, küülikuid) või kodulinde. Rühvelkultuuri, teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride kasvatamiseks kasutatava maa ning rohumaa (sh kuni kolmeaastane külvikorras olev rohumaa) ühikumäära suurendatakse summa võrra, mis saadakse taotleja loomade ja kodulindude keskmise arvu alusel arvutatud ühiku korrutamisel 85 euroga ning saadud summa jagamisel taotleja rühvelkultuuri, teravilja, kaunvilja, õli- ja kiukultuuride ning muude tehniliste kultuuride ja rohumaa hektarite arvuga, mille kohta ta toetust taotleb.

Loomade või kodulindude ühik arvutatakse järgmiste koefitsientide alusel:

- 1) lüpsilehm – 3,0;
- 2) üle 24 kuu vanune veis, sh ammlahm – 1,0;
- 3) 6–24 kuu vanune veis – 1,0;
- 4) kuni kuue kuu vanune veis – 0,2;
- 5) vähemalt ühe aasta vanune lammas – 0,3;
- 6) vähemalt kuue kuu vanune kits – 0,3;
- 7) emis, sealhulgas põrsastega, või kult – 2,5;
- 8) vähemalt kahe kuu vanune nuum- või noorsiga – 1,25;
- 9) üle 6 kuu vanune munakana ja teised kodulinnud – 0,07;
- 10) vutt – 0,01;
- 11) üle 4 kuu vanune küülik – 0,03.

NB! Ühikumäära suurendamisel ei arvestata ettevõttes mahepõllumajanduslikult peetavaid hobuseid, kuna eesmärk on toetada eelkõige mahetoidu tootmist. Mahepõllumajanduslikult peetavad hobused lähevad arvesse rohumaa loomkoormuse arvestamisel ning hobuste kasvatamist toetatakse rohumaa hektari kohta makstava toetuse kaudu.

Oluline on ka tähele panna, et loomade eest makstakse lisamaket vaid taotleja poolt mahepõllumajanduslikult peetavate loomade kohta! Kuna [põllumajandusloomade registri](#) määruse § 7 järgi peavad põllumajanduslooma andmed olema registris seotud teda pidava loomapidaja andmetega ja [loomatauditõrje seaduse](#) § 4 järgi on loomapidaja isik, kellele loom kuulub (loomaomanik) või kes tegeleb looma pidamisega rendi- või muu selletaolise suhte alusel loomaomanikuga, siis on oluline, et kui taotleja peab rendiloomi, siis oleksid need registreeritud põllumajandusloomade registris tema nimel.

Järgmiste loomade ja kodulindude pidamise korral suurendatakse ühikumäära üksnes juhul, kui nende keskmine arv on vähemalt järgmine:

- 1) kalkun – 50 lindu;
- 2) hani – 50 lindu;
- 3) part – 50 lindu;
- 4) munakana – 50 üle 6 kuu vanust lindu;
- 5) kanabroiler – 50 lindu;
- 6) vutt – 100 lindu;
- 7) siga – 2,0 loomühikut;
- 8) küülik – 50 üle 4 kuu vanust küülikut.

Mahepõllumajanduslikult peetavate veiste, lammaste ja kitsede puhul võetakse ühiku arvutamisel arvesse taotleja kohustuseaastal peetavate loomade keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud põllumajandusloomade registrisse.

Mahepõllumajanduslikult peetavate kodulindude, sigade ja küülikute puhul võetakse ühiku arvutamisel arvesse taotleja kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal peetud kodulindude, sigade või küülikute keskmine arv, kelle kohta on andmed kantud mahepõllumajanduse registrisse. Kodulinnud, sead ja küülikud ei ole kantud põllumajandusloomade registrisse, nende üle tuleb pidada arvestust ettevõttes ning mahepõllumajanduse registrisse kantakse nende andmed PMA kohapealse kontrolli seisuga. PMA arvutab ettevõttes kohapeal dokumentide kontrollimise teel kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal peetud kodulindude, sigade või küülikute keskmise arvu.

Aasta keskmine loomade või lindude arv arvutatakse söötmisspäevade alusel. Arvesse lähevad need söötmisspäevad, mil loomi peeti mahepõllumajanduse nõuete kohaselt. Mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelemiseks võib taotleda tunnustamist aastaringelt, seetõttu võivad samad loomad olla kalendriaasta vältel karjas enne mahetootmisele üleminekut tavaloomadena. Loomade või lindude karja tuleku ja karjast lahkumise andmete põhjal leitakse söötmisspäevade arv. Looma või linna karja tuleku päev loetakse söötmisspäevade hulka, kuid karjast lahkumise päeva söötmisspäevade hulka ei arvestata. Keskmise loomade- lindude arvu leidmiseks kalendrikuus tuleb kõigi karjas olnud loomade või lindude söötmisspäevad summeerida ja see arv jagada kuus olevate päevade arvuga (näiteks 4500 söötmisspäeva jagatakse 30 päevaga = 150 looma-lindu). Keskmine loomade- lindude arv aastas leitakse summeeritud söötmisspäevade arvu jagamisel aastas olevate päevade arvuga 365 või liigaastal arvuga 366.

Maksimaalne toetuse suurus

Kuna uuel perioodil ei ole MAH toetus enam põllumajandusliku keskkonnatoetuse alameede, arvestatakse [Euroopa Nõukogu määruse 1305/2013](#) lisas sätestatud maksimaalset toetuse suurust hektari kohta MAH toetusele eraldi. Maksimaalsed piirmäärad on:

- üheaastaste kultuuride hektari kohta 600 € (siia gruppi arvestatakse teraviljad, õli- ja kiukultuurid, muud tehnilised kultuurid, kaunviljad, rühvelkultuurid, köögiviljad ja mustkesa);
- mitmeaastaste kultuuride hektari kohta 900 € (siia gruppi arvestatakse kõik ravim- ja maitsetaimed, maasikad ning viljapuu- ja marjaaiad);
- muu maakasutuse puhul 450 € (siia gruppi arvestatakse kõik maakasutusega PR, TPR, P+heintaimed).

Kui taotleja ületab toetust taotledes hektari kohta makstavat maksimaalset piirmäära, siis ületava osa eest talle toetust ei maksta.

Näide:

Taotleja esitas pindalatoetuste- ja maksetaotluse, millel taotles 5,00 ha püsirohumaale ja 10,00 ha-le nisule MAH toetust. Lisaks taotles ta toetust 200-le mahepõllumajanduslikult peetavale mesilasperele.

5,00 ha × 25,00 eurot = 125,00 eurot

10,00 ha × 125,00 eurot = 1 250,00 eurot

200 mesilasperet × 40,00 eurot = 8 000,00 eurot

Kokku taotles taotleja toetust 125,00+1250,00+8 000,00 = 9 375,00 eurot

Vastavalt Euroopa Nõukogu määrusele 1305/2013 oleks taotlejal õigus saada maksimaalselt toetust:

5,00 ha × 450 eurot = 2 250,00 eurot

10,00 ha × 600 eurot = 6 000,00 eurot

Kokku oleks taotlejal õigus saada 2250,00+6000,00 = 8 250,00 eurot.

Kuna taotlejale määratav toetussumma ületab EN määrusega ettenähtud maksimaalset hektari kohta makstavat summat, siis makstakse talle toetust summas 8 250,00 eurot ja seda ületavas osas, s.o 9375,00-8250,00 = 1 125,00 eurot talle toetust ei maksta.

3. KOHUSTUS

MAH toetuse kohustus on 5-aastane. Üheks kohustuseaastaks loetakse üks kalendriaasta. MAH toetuse puhul moodustavad viis järjestikust kalendriaastat kokku kohustuseperioodi. Kohustuse võtmise aastal algab esimene kohustuseaasta tagasiulatuvalt 1. jaanuarist.

Näiteks MAH toetuse korral: 2016. aastal võetud kohustuse puhul algab kohustuseperiood 1. jaanuarist 2016 ja kestab kuni 31. detsembrini 2020. Tegevust tuleb ellu viia toetuse taotluses näidatud või taotluse kontrollimisel kindlaks tehtud konkreetset toetusõiguslikul maal. Esimesel kohustuseaastal kindlakstehtud konkreetne maa ja selle maa pindala loetakse esimese kalendriaasta kohustusealuseks maaks (kohustuse algkogus), millest arvestatakse nii kohustuse suurendamist kui vähendamist. Kui kontrollimisel tehakse kindlaks, et toetusõigusliku maa pindala on suurem kui selle maa pindala, mille kohta toetust taotletakse, loetakse kohustusealuseks maaks maa ning selle pindalaks pindala, mille kohta toetust taotletakse. Kui kontrolli käigus selgub, et tegelik toetusõigusliku maa pindala on väiksem kui taotluses näidatud, rakendatakse [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) 640/2014](#) artiklit 19. Kohustus algab sel juhul kindlakstehtud pindalale. Ühel taotlejal saab sama toetuse kohta olla vaid üks kohustus.

Selleks, et tagada paindlikkus mitmeaastase kohustusega hõlmatud maade liikumisel majapidamiste vahel, on lubatud kohustuste üleandmine ja suurendamine ning ka asendamine.

2017. aastast alates ei või võtta uut kohustust sellise maa kohta ega suurendada kohustust sellise maa arvelt, mis Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringu kohaselt määratakse Rail Balticu raudtee trassikoridori asukohaks. Planeeritava Rail Balticu trassikoridori jäävaid maid saate vaadata Maa-ameti geoportaalist (<http://geoportaal.maaamet.ee/>) valides menüüst kaardirakendused „Kitsenduste kaart“ ja lülitades kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic trass“.

Oma kehtivaid kohustusi saate kontrollida vanas [e-PRIA](#)s: Teenused→Pindalatoetused→Andmete esitamine→ Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine.

3.1. Kohustuse üleandmine

Kohustuse võib koos maaga üle anda, v.a. esimesel kohustuseaastal. Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, üle teisele isikule, võib teine isik kohustuse üle võtta ja sellega jätkata. Kui kohustust üle ei võeta, siis kohustus lõpetatakse ja kohustuse üleandjalt toetust tagasi ei nõuta.

Sama kehtib ka juhul, kui kogu põllumajanduslik majapidamine antakse üle. Ka siis saab kõik ületulnud kohustused kas üle võtta või siis nendest loobuda.

Maa ja kohustuse üleminekul peab üleantud maa ja kohustusega seotud dokumendid (või koopiad dokumentidest, näiteks põlluraamatust, mullaproovidest jne) andma üle uuele maavaldajale, kes jätkab dokumentide pidamist. Kohustuse üleandmisel tuleb vanas [e-PRIA](#)s esitada teave kohustuse üleandmise-ülevõtmise kohta koos põldude andmetega: Teenused -> Pindalatoetused -> Andmete vaatamine -> Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine. Lisaks tuleb esitada kogu majapidamise/ettevõtte üleandmisel soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetus\(t\)e maksmiseks](#)“ teenuse „Dokumendi üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

3.2. Kohustuse suurendamine

Kohustuse suurenemist arvestatakse esimesel kohustuseaastal võetud kohustusealuse maa pindala järgi. Üldjuhul saab kohustust kogu viieaastase kohustuseperioodi jooksul kokku suurendada kuni 15% kohustusealuse maa pindalast selle toetusõigusliku maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud. Kui kohustus suureneb üle 15%, algab uus viieaastane kohustus.

Ülevõetud kohustust suurendada ei saa. Kohustuse üleandmisel jääb kohustuse suurendamise õigus selle maa osas kohustuse üleandjale, kes esmakordselt selle maa kohta kohustust alustas.

3.3. Kohustuse asendamine

MAH kohustuse saab täielikult või osaliselt asendada PLK kohustusega. Kohustuse asendamisel algab uus 5-aastane MAH kohustus.

4. TAOTLEMINE

4.1. Taotleja

Kõik toetuse taotlejad peavad olema kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Avaldus taotleja andmete kandmiseks registrisse tuleb esitada esmakordsel toetuse taotlemisel hiljemalt koos pindalatoetuste taotlusega. Avaldust saab esitada uue e-PRIA iseteeninduskeskkonnas <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses "Kliendi andmed". Vormi leiate ka aadressil http://www.pria.ee/et/Registrid/Toetuste_register. Kui registrisse kantud andmed on muutunud, peab taotleja esitama vabas vormis registrikande muutmise avalduse 15 tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIAl taotluste osas täiendavate küsimuste tekkimise korral taotlejatega operatiivselt ühendust võtta ja tagada ka toetuste kiire ja täpse maksmise. Kindlasti palume taotlejal üle kontrollida oma e-posti aadress PRIA kliendiregistris.

4.2. Põllumajandusmaa registrisse kandmine

Kui põllumajandustootja soovib kasutusele võtta põllumajandusmaad, mis ei ole kantud registrisse ning taotleda nendele põllumassiividele järgnevatel aastatel pindalatoetuseid, peab ta hoolitsema selle eest, et sellised põllumassiivid saaksid kantud registrisse ning esitada PRIAle sellekohase avalduse. Avaldus tuleb esitada ka juba registris olevate põllumassiivide piiride muutmiseks juhul, kui põllumajandustootja on nt eemaldanud võsatuka, kivihunniku või eelmistest aastatest seisvad silopallid, mis varem olid toetusõiguslikust põllumajandusmaast,

mida nüüdseks kasutatakse ja haritakse, välja lõigatud. Eelpool nimetatud põllumassiivid võivad nõuda PRIA teostatavat kohapealset kontrolli. Alles pärast avalduste läbivaatamist ja kohapealset kontrolli on PRIA võimalik sellised maad registrisse kanda ning anda põllumassiivile unikaalne numberkood. Uute maade kasutuselevõtmise korral palub PRIA taotlejatel ka kinnitust maakasutusõiguse olemasolu kohta. Kinnituses tuleb täpsustada, millise maakasutusõigusega on tegemist. Kui maakasutusõigus tekib kokkuleppe või lepingu alusel, tuleb lisada ka lepingu teise osapoole nimi ja kontaktandmed.

Avalduse esitamiseks on taotlejal mitu võimalust:

- Elektrooniliselt kasutada e-PRIA teenust „Põllumassiivi ja maastikuelemendi piiri ettepanek“;
- Saata e-kiri e-posti aadressile maa@pria.ee;
- Saata avaldus kirjalikult PRIA põldude registri büroole (Tähe 4, Tartu, 51010);
- Viia avaldus lähimasse PRIA teenindusbüroosse.

Teenuse „Põllumassiivi ja maastikuelemendi piiri ettepanek“ põllumassiivide lisamiseks ja põllumassiivide piiride muutmiseks leiate e-PRIA portaalist (<https://epria.pria.ee/epria>) teenuste nimekirjast „Pindalatoetuste“ alajaotusest.

Paberavalduse tegemiseks leiate kodulehelt põllumassiivi piiri muutmise avalduse vormi http://www.pria.ee/images/tinybrowser/useruploads/files/Avaldus_pollumassiivide_registrile2.pdf

Juhul, kui taotleja soovib [HPK määruse](#) § 3 lõigetes 1–7 kirjeldatud maastikuelemendid - põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed – kanda põllumassiivide registrisse ning arvestada need toetusõigusliku põllumassiivi pindala hulka, peab ta esitama PRIA-le maastikuelemendi kohta, mis põllumassiivi kaardil ei kajastu, andmed ja graafilise materjali asjakohase avaldusega. Selleks saab kasutada vana [e-PRIA](#) teenust „Põllumassiivi või maastikuelemendi piiri ettepanek“. Avalduses palume ära näidata põllumassiivi numbrit ja maastikuelemendi tüüpi ning lisaks märkida nende elementide pindala ja asukoht.

Taotluse kaardil peavad põllud olema selgelt piiritletud. Taotlusel märgitav põld peab olema selgelt eristatav teisest maakasutajast või maakasutusviisist. Seda eelkõige juhul, kui tegu on ühel põllumassiivil asuvate, kuid erinevate põllumajandustootjate kasutuses olevate rohumaadega.

Registrisse kantakse toetusõiguslikuna põllumajandusmaa, mida hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis ehk kasutatakse põllumajanduskultuuride kasvatamiseks, püsirohumaana või püsikultuuride all oleva maana.

4.3. Põldude joonistamine e-PRIAs

Vana [e-PRIA](#) teenuses „Minu põllud“ saab enne pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmist joonistada põllud ja eelmise aasta põldude andmed üle kontrollida ning vajadusel sisse viia vahepeal toimunud muudatused.

Enne taotlusperioodi algust näidatakse teenusesse „Minu põllud“ eelmisel aastal kindlakstehtud andmeid. Selleks asendatakse taotleja joonistatud põldude piirid ning märgitud taotluse andmed PRIA kontrollitud ja kindlaks tehtud andmetega. Andmete asendamise eesmärgiks on aidata taotlejatel esitada taotlusi õigemate ja uuendatud andmetega. Kui PRIA on andmete uuendamise lõpetanud ja klient pärast seda esimest korda teenusesse siseneb, kontrollitakse kõikidel

taotlejal, kas nende andmetes on kindlaks tehtud andmeid. Nendeks võivad olla:

- kohapealse kontrolli tulemused (GPS mõõdistused);
- kaugseire teel kontrollitud andmed (satellidipildilt mõõdistused);
- administratiivse kontrolli tulemused (põldude andmete muudatused, sh ka põldude jagunemised massiivide vahel);
- taotleja enda tehtud paberil muudatused;
- eelmise taotluse põldude korrigeeritud jooned (põllupiiri on lõigatud ortofoto alusel uuendatud põllumassiivi piiriga);
- põllumajandusameti kontrollitud andmed.

Kui Teil selliseid andmeid esineb, laetakse „Minu põllud“ teenusesse värske andmete seis. Kõik eelmise aasta põldude andmed asendatakse taotluse esitamise järgse või kindlakstehtud seisuga. See tähendab, et kui olete enne andmete asendamist vahepeal põldude piire muutnud, peate need uuesti joonistama! Asendamine või uuesti joonistamine ei puuduta selliseid põlde, mis ei olnud kantud eelmise aasta taotlusele.

Peale asendamise protsessi lõppemist antakse Teile infoteade toimunud muudatustest. Teates on välja toodud muudetud, juurde lisatud ning kustutatud põldude arv. Muudetakse neid eelmisel aastal taotlusel olnud põlde, mille andmed erinevad PRIA andmetest. Põlde lisatakse juurde, kui näiteks kohapealses kontrollis on eest leitud ühe põllu asemel mitu põldu. Teenusest kustutatakse põllud juhul, kui kontrolli tulemusena on põld kokku mõõdetud teise põlluga või on põllul vastav puudus (nt kasutusõiguse puudumine vms) või mõõdetud pind on 0 ha.

Andmete asendamisel võivad tekkida olukorrad, kus Teil tuleb põllud uuesti joonistada (põllu alla kuvatakse teade „Põld ei ole joonistatud!“). Sellised juhud esinevad, kui eelmise aasta põllu joonistatud pindala on erinev kontrolli tulemuses märgitud põllu pindalast või taotlusel olev pindala ei võrdu viimati taotletud joonistatud pindalaga (nt kui olete esitanud paberil muudatusavalduse).

Asendatud põllud eristuvad teistest helesinise taustaga, lisaks on põldudel juures musta värvi infoteade „Põllu andmed on asendatud kindlaks tehtud andmetega!“.

„Minu põllud“ teenuses tuleb võimalikult täpselt joonistada põldude piirid, märkida põldude numbrid ja muu nõutud info. Soovitame kasutada vanas [e-PRIAs](#) ja põlluraamatus ühtset numeratsiooni. e-PRIAs arvestab põllu pindala joonistatud piiride alusel kaardirakendus. Pärast taotluse esitamist põldude muutmisel „Minu põllud“ teenuses tuleb arvestada, et taotluse muudatusavalduse esitamisel jõuavad põldudel tehtud muudatused ka taotluse muudatusavaldusele.

Kuna taotlusel on kohustuslik näidata kõik Teie kasutuses olevad põllud (vähemalt 0,01 ha põllud ja põllud, mis moodustavad kokku vähemalt 0,3-hektarilise maa-ala), siis joonistage ka need.

Põldude joonistamisel on abiks vana [e-PRIA](#) teenuse „Minu põllud“ kasutusjuhend ja teenuse videojuhend, mille leiate PRIA kodulehelt: <http://www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid>

Põldude joonistamisel jälgige, et:

- põld oleks märgitud õigele põllumassiivile;
- põld ei ületaks põllumassiivi piire või olete veendunud, et üle piiri joonistatud osa on toetusõiguslik;
- üks põld ei oleks korraga mitmel põllumassiivil;

- ühel põllumassiivil ei korduks sama numbriga põllud;
- põldudest oleks joonistamisel välja jäetud mittetoetusõiguslikud 0,01 hektarist suuremad maa-alad (kivihunnikud jms), millel põllumajanduslik tootmine ei ole võimalik;
- maastikuelementide alune pind oleks joonistatud põllu pinna sisse, võttes arvesse maastikuelementide toetusõiguslikkust sõltuvalt maakasutuse tüübist.

Soovi korral võite taotlusele kantava põllumajandusmaa pindala looduses ise üle mõõta või tellida mõõtmise sellealast teenust osutavalt isikult. Sel juhul jääb vastutus mõõtmise tulemuste eest teie (taotleja) ja mõõtmise teinud isiku vaheliseks küsimuseks.

e-PRIAs tehakse kontroll enne taotluse esitamist ning kui taotleja joonistanud põldude pindalad ületavad põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala, antakse taotlejale vastav hoiatus, mis annab võimaluse põllu piiri enne taotluse esitamist parandada.

NB! Ainult põldude joonistamisest toetuse taotlemiseks ei piisa. Joonistatud põllud tuleb taotluste vastuvõtuperioodil lisada taotlusvormile.

4.4. Taotluse täitmine

MAH toetuse taotlejad peavad pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning kõik taotluse lisavormid, kohustuse üleandmise-ülevõtmise teabe ning taotluse muudatusavaldused esitama vana [e-PRIA kaudu](#). e-PRIA portaalis on pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse vormi juures personaalselt Teile mõeldud lisainfo, samuti toimuvad enne taotluse esitamist eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest Teie taotlusel.

Taotlusel ja sellele lisatud dokumentidel esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotluse esitaja.

Valige [e-PRIAs](#) taotlusvormide seast „Pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus (vormid PT50 ja PT50A) ning ökoalade loetelu“ ja täitke see.

Kui soovite MAH toetust taotleda, märkige „JAH“ punktis 2.3 sobiliku variandi juures. Seejärel täitke põldude loetelu.

Põldude loetelus tehke kindlasti märke ka veergu 16, kui soovite sellele põllule MAH toetust taotleda - märketa põldude kohta MAH toetust ei maksta!

Pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmiseks kasutage [e-PRIA juhendit](#).

5. TAOTLUSE ESITAMINE

Juhime tähelepanu, et MAH toetuse taotlemiseks tuleb pindalatoetuse taotlus ja maksetaotlus esitada vana [e-PRIA](#) vahendusel.

Pindalatoetuste taotlusi ja maksetaotlusi saab e-PRIAs esitada 2.-22. maini 2017. a. Hilinenud taotluste vastuvõtmise aeg on 23. maist kuni 16. juunini 2017. a, kuid sel juhul vähendatakse toetust 1% iga hilinetud tööpäeva kohta. Kui taotlus on esitatud nädalavahetusel või riigipühäl, loetakse hilinenud päevade arvestamisel taotlus esitatuks nädalavahetusele või riigipühale järgneval esimesel tööpäeval.

Kuni 16. juunini võib põldude andmeid lisada või põllu pindala suurendada. Pärast 16. juunit 2017. a. esitatud taotlusi menetlusse ei võeta. Taotleja saab esitada ainult ühe pindalatoetuste taotluse aastas kõigi oma põllumajanduslike majapidamiste/ettevõtete kohta kokku. Sama maa kohta võib olla vaid üks taotleja.

Kui Te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha uues e-PRIA iseteeninduskeskkonnas <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses "Kliendi andmed". NB! Uude e-PRIAsse ei saa siseneda pangaparoolidega läbi riigiportaali <https://www.eesti.ee>.

Uues e-PRIAs tehtud andmete muudatused jõustuvad kohe, kuid uued andmed jõuavad vanasse e-PRIAsse 15 minuti pärast.

e-PRIA portaali saate siseneda PRIA kodulehe kaudu (www.pria.ee), nii sealt kui e-PRIA portaalist leiate ka vajalikud juhendid. e-PRIAsse sisenemiseks on kliendil vaja ID-kaarti ja selle PIN-koode. Lisaks on võimalik siseneda Mobiil ID-d või internetipanga kasutajatunnuseid kasutades läbi riigiportaali <https://www.eesti.ee>.

Taotlusi saab esitada 2.–22. maini ka PRIA maakondlikes teenindusbüroodes olevate kliendarvutite kaudu.

Kliendarvuti kasutamiseks ja taotluse esitamiseks soovime broneerida aeg PRIA kodulehel www.pria.ee/reg, infotelefonil 737 7679 või maakondliku teenindusbüroo telefonil. Teenindusbürood on avatud esmaspäevast reedeni kl 8.30-16.00.

Taotluse esitamisel võtke kaasa isikut tõendav dokument. Kui taotleja eest kirjutab taotlusele alla esindaja, peab ta taotlusega koos esitama taotleja kinnitatud lihtkirjaliku volituse.

Kui soovite tutvuda enda eelmistel aastatel esitatud taotlustega, leiate need e-PRIAs „Dokumendid“ menüüst alajaotusest „Esitatud“. Seal näete ka alates 2012. aastast paberil esitatud taotluste andmeid.

Juhime tähelepanu, et taotluseid vastu võtavad PRIA teenistujad ei tohi taotlejaile taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada. PRIA teenistujate ülesandeks on taotlusvormide ning juhendmaterjali jagamine ning taotluste vastuvõtmine; neilt saab küsida üldist informatsiooni, teavet õigusaktide kättesaadavuse jms kohta.

Taotlusperioodil saate pöörduda e-PRIAs taotluste esitamiseks tasuta juhendamisteenuse saamiseks konsulentide poole. Juhendamisteenust koordineerib Maaelu Edendamise Sihtasutus. Täpsem info ja teenuse osutajate nimekiri on aadressil: <http://www.pikk.ee/teenused-ja-tooted/e-pria-kasutamise-juhendamine>.

Soovime aegsasti e-PRIAs põllupiirid ära joonistada ning tegeleda taotlusvormi täitmise ja esitamisega esimesel võimalusel, sest taotlusvooru viimastel päevadel võib PRIA suurest koormusest tulenevate probleemide ennetamiseks piirata e-PRIAsse sisenejate arvu. Kui Teil ei õnnestu e-PRIAsse siseneda, palume mõne aja pärast uuesti proovida. Kui taotluse esitamine e-PRIAs taotlusvooru viimasel vastuvõtupäeval ei õnnestu, palume esitada taotluse e-posti teel digitaalselt allkirjastatult, saata postiga või tuua lähimasse maakondlikku teenindusbürosse koos selgitusega, miks e-PRIAs toetuse taotlemine ei õnnestunud. **MAH toetuste korral, kus e-PRIAs taotluse esitamine on kohustuslik, hindab PRIA hiljem, kas on põhjendatud taotluse esitamine muul viisil kui e-PRIAs.**

PRIAle tuleb e-PRIA kaudu esitada järgmised dokumendid:

- kui taotleja andmed ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, esitab ta koos taotlusega PRIAle [avalduse](#) oma andmete kandmiseks registrisse. Avalduse saab esitada uues e-PRIAs (<http://www.pria.ee/et/ePRIA>) ja maakondlikus teenindusbüroos, vormi leiate samuti PRIA kodulehelt;

- pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus ([vorm PT50](#)) põldude loeteluga ([vorm PT50A](#)) ja kaartidega;
- 5-aastase kohustuse üleandmisel tuleb esitada [Teave kohustuse üleandmise–ülevõtmise kohta](#) koos põldude andmetega teenuses „Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine“, kogu majapidamise/ettevõtte üleandmisel soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetus\(t\)e maksmiseks](#)“ teenuse „Dokumendi üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.
- kui andmed põllumajandusmaa kohta, mida taotlejal on õigus kasutada, ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, saab taotleja joonistamisel abiinfona kasutada katastripiiride kihti.

Palume mitte jätta taotluse esitamist viimasele päevale!

6. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE MENETLEMISE LÕPETAMINE

Taotlusel esitatud andmeid võib täiendada või taotluse menetlemise osaliselt või täielikult lõpetada (annulleerida), esitades elektrooniliselt taotluse muutmis- või annulleerimisavalduse e-PRIA kaudu. Kui kehtiva kohustuseperioodi jooksul muutuvad toetuse nõuded, mis ei ole toetusesaajale vastuvõetavad, siis kohustus lõpeb ja kohustuse kehtivusaja eest tagasimaksmist ei nõuta.

Kui põllumajandustootjal ei ole võimalik kavandatud tegevusi teha või ilmastiku tõttu ei anna need soovivat tulemust, tuleb esitada sellekohane kirjalik teave 15 tööpäeva jooksul arvates kavandatud tegevusi takistava asjaolu esinemisest, muutes vajadusel taotlusel esitatud andmeid. Nii on võimalik hoiduda järgnevatest arusaamatustest või toetussumma vähendamisest ja toetusest ilmajäämisest.

6.1. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist

Kui pärast toetuse taotluse esitamist ja enne kõigi toetuse saamise nõuete (sh nõuetele vastavuse nõuded) täitmist läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üle võtnud isik ülevõtmisperioodil esitama PRIAle majapidamise/ettevõtte ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Ülevõtmisperioodiks, mille jooksul tuleb esitada ka nimetatud dokumendid, on 23. mai kuni 1. september.

Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

Juhul kui ülevõtmist tõendavaid dokumente eelpool nimetatud ajavahemikul ei esitata, siis makstakse toetus üleandjale, kui toetuse saamise nõuded on täidetud.

6.2. Taotlusel esitatud andmete muutmine

Taotlusel esitatud andmete muutmiseks peab taotleja esitama muudatused e-PRIA kaudu.

- Kuni 16. juunini on võimalik põldude andmeid lisada või põllu pindala suurendada.

- Taotluse saab osaliselt või tervenisti tagasi võtta kuni kohapealse kontrolli toimumiseni või kohapealsest kontrollist teatamiseni, PRIA leitud vigadest teadaandmiseni või toetuse määramise otsuse tegemiseni.
- Taotleja peab PRIAt 15 tööpäeva jooksul kirjalikult teavitama pärast taotluse esitamist tekkinud olulistest muudatustest (nt ta asendab taotlusel esitatud põllumajanduskultuuri või vähendab põllumajandusmaa pindala) ja nõuete täitmist takistavatest asjaoludest (nt niitmise hilinemine pikaajalise sajuperioodi tõttu jms). Nii on võimalik hoiduda järgnevatest arusaamatustest, toetussumma täiendavast vähendamisest või sellest ilmajäämisest.
- Puuduseid taotluses, millest on taotlejat teavitatud e-PRIA vahendusel või kirjalikult, on samuti võimalik kõrvaldada vaid 16. juunini. Hilisemate muudatuste osas võidakse muudatust nõuete täitmise hindamisel arvestada, kuid toetust muudatusega seotud põllule siiski maksta enam ei saa. Näiteks kui pärast 16. juunit teavitada põllul kasvatatava põllumajanduskultuuri muutumisest, siis ei maksta toetust põllu osas, millel jääb uus kultuur algselt taotlusele märgituga võrreldes erinevasse ühikumääragruppi.
- Juhul kui muudatused on tingitud erandlikest asjaoludest või vääramatust jõust (vt [vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud p 6.4.](#)), siis taotleja teavitab sellest PRIAt eraldi, esitades Teenused – Taotlused – [Dokumendi üleslaadimine \(pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks\)](#) kaudu vabas vormis selgituse erandlike asjaolude või vääramatu jõu esinemise kohta, taotlust muutma ei pea.

6.3. Taotluse menetlemise lõpetamine (annulleerimine)

Taotluse võib e-PRIA kaudu annulleerida kuni:

- kohapealsest kontrollist või PRIA leitud vigadest teatamiseni;
- toetuse määramise otsuse tegemiseni.

Taotluse annulleerimisel on taotleja samas seisus kui enne taotluse esitamist ehk ta saab esitada uue taotluse järgmisel taotluste vastuvõtmise perioodil. Kui taotleja annulleerib esitatud taotluse 5-aastase kohustuseperioodiga toetuse osas, siis kohustus katkeb ning varasematel aastatel saadud toetus tuleb tal tagasi maksta.

6.4. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud

Vääramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta kohustuse võtmise ajal selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.

Vääramatu jõuna või erandliku asjaoluna käsitatakse näiteks järgmisi juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusettevõtte olulise osa sundvõõrandamine, kui kohustuse võtmise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajandusettevõtte põllumajandusmaad;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt.

Vääramatu jõu olemasolu hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel ilmnenud asjaolusid. Vääramatu jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks kui taotlejal on maa kasutamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist vääramatu jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohtusse [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud alustel ja korras.

Vääramatust jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIAt teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. Teavituse tulemusena on PRIAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust (nt ei ole vääramatu jõud või erandlik asjaolu tehnika purunemine) ja arvestada sellega toetuse nõuete rikkumise hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtjaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei vabasta nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevast tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele, kuid eraldi vastuskirja võimalike tagajärgede osas taotlejatele ei saadeta.

Kohustuse jätkamine taotleja surma korral

Kohustust saab nii täielikult kui osaliselt jätkata pärija, kaaspärija või muu isik. Osalise jätkamise korral tuleb näidata, milliste pindalade osas kohustust jätkatakse.

Kohustuse jätkamise korral tuleb PRIAle esitada järgmised dokumendid:

- kui pärija jätkab kohustust:
 - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
 - koopia pärimisõiguse tunnistusest.
- kui kaaspärija jätkab kohustust:
 - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
 - koopia pärimisõiguse tunnistusest;
 - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas.
- kui muu isik jätkab kohustust:
 - koopia pärimistunnistusest;
 - nõusolek pärimisõiguslikelt isikutelt põllumajandusega jätkamiseks ja toetuse taotlemiseks nendel maadel;
 - teave üleandmise-ülevõtmise kohta koos põldude loeteluga.

7. TAOTLUSE KONTROLLIMINE

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Kontrollitakse, kas taotleja ning tema maa ja loomad vastavad toetusõiguslikkuse ja toetuse saamise ning nõuetele vastavuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse ka mitmeid nõuetega sätestatud dokumente (nt põlluraamatut jm) ja muid haldusmenetluse käigus vajalikke tõendeid ja andmeid.

7.1. Halduskontroll

Kontrollitakse:

- kas taotleja iga põld (või maa-ala kokku) on vähemalt 0,30 ha ning kas ka pärast kontrollimist on nõuetele vastav pindala kokku vähemalt 1,00 ha;
- kas põllumassiiv, mille kohta toetust taotletakse, on kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse;
- põllumassiivi pindala ületaotlemist, s.t põllumassiivi põhiselt taotlustes kirjas olnud põldude pindalade summat võrreldakse põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindalaga. Kui taotletud põldude pindalade summa on suurem kui põllumassiivi maksimaalne toetusõiguslik pindala, siis saadetakse taotlejale eelteavituskiri, mis on kohustuslik täidetult tagastada PRIAsse 5 tööpäeva jooksul. PRIA kontrollib põllumassiivil asuvate põldude pindalaid ja vajadusel kasutamise õiguslikku alust kohapeal;
- topelthaotlemist, s.t. taotlemist samale maale erinevate taotlejate poolt;
- kas taotleja, põllud ja loomad, kelle kohta taotletakse MAH toetust, on kantud mahepõllumajanduse registrisse;

- kas kultuur on toetusõiguslik taotletud toetuse jaoks;
- taotlusel märgitud maakasutustüübi ja põllumajanduskultuuri vastavust;
- võrreldakse taotlusel esitatud andmeid sama taotleja eelnevatel aastatel esitatud andmetega. Oluliste erinevuste korral viiakse läbi täiendav kontroll või esitatakse järelepärimine;
- nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist;
- nõuetele vastavuse osas maastikuelementide säilitamist;
- koolituste läbimise nõude täitmist;
- kas taotleja on FIE või juriidiline isik;
- viljavahelduse nõude järgimist ja kuni 3-aastasele rohumaale toetuse taotlemist kontrollitakse eelnevate aastate taotluste ja kaartide põhjal;
- talvise taimkatte 20% ja liblikõieliste heintaimede 20% kasvatamise (põllumajandusliku majapidamise põllumaast) nõude täitmist;
- vaadatakse, kas kohustust on jätkatud, kas maad kasutatakse õiguslikul alusel, kas on esitatud vajalikud kohustuse üleandmise-ülevõtmise teatised, kas ülevõtja on esitanud pindalatoetuste taotluse ja ülevõetud kohustusealustele põldudele toetusi taotlenud.

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse ja vajadusel kohapealse kontrolli abil või saadetakse järelepärimine taotlejale.

7.2. Kohapealne kontroll

Pindalatoetuste kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad vajadusel aasta lõpuni. Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete täitmise osas teostatakse kontrolle aastaringelt. Kohapealseid kontrolle tehakse kontrollvalimite alusel. Kohapeal kontrollitakse, kas kultuur, maakasutus ja pindala vastavad taotletule ning kas toetuse saamise nõuded on täidetud. PRIA võib kasutada kohapealsete kontrollide läbiviimiseks ka ATVsid. ATV kasutamisest antakse taotlejale eelnevalt teada.

Kohapeal kontrollitavad dokumendid on järgmised: põlluraamat(ud), viljavaheldus- või külvikorraplaan(id), maa kasutusõigust tõendav dokument, mullaanalüüside katseprotokollid, koolituste tunnistused.

Maa kasutusõigust kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus, kuid kasutusõiguse puudumine võib selguda ka halduskontrollis.

Toetuse nõuete rikkumist hinnatakse vastavalt selle raskusele, ulatusele ja püsivusele. Hindamine toimub hindamismatriksite alusel, mis avaldatakse PRIA kodulehel. Kohapealset kontrolli läbiviiv teenistuja võib rikkumise hindamisel kasutada kaalutusõigust ja anda hindamismatriksist erinevaid punkte.

Põllu pindala mõõtmised teostatakse mööda toetusõigusliku põllumajandusmaa ja põllumajanduskultuuri piiri, kontrollides põllumajandustootja taotletud pinna vastavust tegelikule olukorrale. Kahtluste ja vaidluste korral on otsuse aluseks kohapealse kontrolli tulemused. Kui taotleja või tema esindaja viibib kohapealse kontrolli juures, peab ta vajadusel järelevalveametnikule ette näitama põllu piiri.

Visuaalselt kontrollitakse, kas HPK raames säilitamisele kuuluvad maastikuelemendid, mis on arvestatud põllumajandusmaa pindala hulka, vastavad kehtestatud parameetritele (sõltuvalt maastikuelemendi tüübist kontrollitakse selle suurust, laiust, kõrgust või pikkust jms) ja asukohale ning kas põllu maakasutus vastab maastikuelemendiga seotud maakasutusele (nt kas

põllusaar asub põllumaal – maakasutus P või M). Erinevuste leidmisel maastikuelemendid mõõdistatakse ning mittevastavad maastikuelemendid arvestatakse põllu pindalast välja.

[Euroopa komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 809/2014](#) artikli 38 ja 40 kohaselt võib kontrollimisel kasutada kaugseiret. Kaugseire teel tehtava kontrolli puhul mõõdetakse arvutis, kõrgresolutsiooniga (0,5-0,6 m piksliga) piltidelt põllumajandustootjate poolt taotletud põldude pindalaid. Pildid, millelt tehakse mõõtmisi, on tehtud kontrolli aasta toetusperioodi kestel ja on mõeldud ainult sihtotstarbeliseks kasutamiseks. Neid ei tehta kogu Eesti territooriumi kohta. Kui kaugseire teel ei ole kontrollitava taotluse põldude pindalaid võimalik piisavas ulatuses mõõta või on kaugseire teel tehtud mõõtmisega tuvastatud pinnaerinevus, suunatakse põld edasi kohapealsesse kontrolli. Kohapeal viiakse läbi täiendavad mõõtmised GPSiga.

Kuna puudega kaetud alal ei ole tootmine võimalik samamoodi nagu puudeta alal, siis arvatakse põllu toetusõiguslikust pindalast välja alad, kus puude ja/või kadakate arv hektari kohta ületab 50. Arvestus toimub vaid puudealuse pinna, mitte kogu põllu pinna suhtes. Nt on 5 ha põllu ühes osas umbes 0,6 ha ulatuses puudega kaetud ala, millel kasvab 36 puud. Arvestatuna 1 ha peale on sellel alal 60 puud, mistõttu puudega kaetud osa mõõdetakse põllu pinnast välja. Kui sellel pinnal oleks 15 puud, siis arvestatuna 1 ha kohta on seal 25 puud ja seda ala välja ei mõõdetata. Kohapealses kontrollis ei loeta toetusõiguslikeks alaliselt liigniiskeid alasid, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (rohumaade puhul niitmist või karjatamist, põllukultuuride puhul kultuuri rajamist, harimist ja koristust) läbi viia. Sellised alad on näiteks kobraste üleujutusala, tiigid ning alad, mida ei saa lugeda heas korras olevaks põllumajandusmaaks, nt soodid, mudamülkad ja roostikud. Sellised alad kuuluvad registrist kustutamisele.

PRIA kontrollib kohapeal MAH toetuse raames baasnõuet, toetusõiguslikkuse nõudeid, toetuse nõudeid, HPK nõudeid.

PMA kontrollib MAH toetuse taotlejate juures mahepõllumajanduse seadusest tulenevaid nõudeid ning kogu ettevõttes taotluse esitamise aastale eelneva aasta [mahepõllumajanduse seaduse](#) kohaselt peetavate lindude ja loomade keskmist arvu.

VTA kontrollib loomade identifitseerimise nõudeid.

PMA põldtunnustab põllumajandusministri 24. aprilli 2006. a määruse nr 56 "[Söödakultuuride seemne kategooriad ning söödakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded](#)" kohaselt heinaseemne tootmiseks kasutatavaid põlde.

Veterinaar- ja Toiduamet (VTA), Põllumajandusamet (PMA) ja Keskkonnainspeksioon (KKI) kontrollivad kohapeal kohustuslikke majandamisnõudeid. KKI kontrollib lisaks ka HPK määruses toodud veekaitse nõudeid.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne koos lisadega, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastavad inspektor ja taotleja või tema volitatud esindaja. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja kohapealse kontrolli läbiviimist ja et on tutvunud kohapealse kontrolli raames tuvastatud leidudega. Kui kohapealses kontrollis on tuvastatud eiramisi või on mõõdetud põldusid, siis saadetakse taotlejale postiga kontrollaruande koopia. Taotleja soovil võib kontrollaruande koopia saata ka taotleja aruandele märgitud e-posti aadressil. Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või kohapealse kontrolli tulemuste kohta, siis saab ta need esitada 15 kalendripäeva jooksul arvates kontrolli toimumisest või kontrollaruande koopia kättesaamisest.

8. TOETUSE VÄHENDAMINE

Toetuste vähenduse arvestamine toimub vastavalt [komisjoni määrusele nr 640/2014](#).

8.1. Toetuse vähendamine toetusõiguslikkuse alusel, s.h pindalade ja loomade arvu erinevuse tõttu

Nõude rikkumine	Vähendamine
Taotlusel esitatud pindala on väiksem kui tegelik kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindala.	Toetus määratakse taotluses esitatud andmete alusel.
Taotlusel esitatud pindala on kuni 3% või kuni 2 ha suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Toetus määratakse mõõdetud või kindlakstehtud pindala järgi.
Taotluses esitatud pindala on üle 3% või üle 2 ha, kuid kuni 20% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Toetust vähendatakse taotletud pinna ja mõõdetud või kindlakstehtud pinna kahekordse vahe võrra.
Taotluses esitatud pindala on üle 20% ja kuni 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Kultuurigrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata.
Taotluses esitatud pindala on üle 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Kultuurigrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata. Lisaks arvatakse taotleja veel üks kord toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses. See summa tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega, millele taotlejal on õigus seoses taotlustega, mille ta esitab järgneva kolme kalendriaasta jooksul.

*kultuurigrupp – ühe toetuse raames sama toetusmääruga toetatavad kultuurid.

Näide: Kui taotleja taotles toetust 100 ha kohta, kuid kohapealses kontrollis selgus põlde üle mõõtes, et tegelik pindala on 90 ha, siis leitakse pindalade protsendivahemik järgmiselt:
 $10/90 \times 100 = 11\%$. Kuna taotlusel esitatud pindala on kontrollimisel selgunud pindalast suurem üle 3%, aga alla 20%, siis vähendatakse toetussummat kindlakstehtud pindalast kahekordse pindalaerinevuse ehk 20 hektari võrra. Toetust ei määrata ka tuvastatud pindala erinevuse 10 ha eest. Seega kui muid toetuse vähendamisi ei ole, määratakse tootjale toetus $100 - 30 = 70$ ha eest.

8.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest

MAH toetuse nõuete rikkumise hindamismatriksid asuvad [PRIA kodulehel](#).

8.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest

Kui taotlus esitatakse hilinenult ajavahemikul 23. maist 16. juunini 2017. a, vähendatakse toetust 1% iga hilinetud tööpäeva kohta.

8.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust

Kui toetusesaaja ei deklareeri jooksvaks aastaks kogu tema kasutuses olevat põllumajandusmaad ning kui erinevus ühelt poolt pindalatoetuste taotluses ja maksetaotluses deklareeritud kogupindala ja teiselt poolt deklareeritud pindala pluss deklareerimata põldude kogupindala vahel on rohkem kui 3 % deklareeritud pindalast, vähendatakse sellele toetusesaajale kõnealuseks aastaks makstavate pindalapõhiste otsetoetuste ja/või pindalatoetusmeetmete alusel makstavate toetuste kogusummat kuni 3 %, olenevalt väljajätmise raskusastmest.

8.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumisest tulenevad vähendamised on lahti seletatud [nõuetele vastavuse trükises](#).

9. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE

PRIA peadirektor otsustab MAH toetuse taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise hiljemalt 10. veebruariks 2018. a.

Määratud toetuse kohta leiate teabe e-PRIA portaalist. Määratud toetussummad avalikustatakse ka PRIA kodulehel <http://www.pria.ee> 10 tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA Teid kirjalikult, saates käskkirja väljavõtte 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist. Kui olete pindalatoetuste taotlusel märkinud, et soovite saada otsuse elektrooniliselt, siis paberil saatmist ei toimu ja saate otsusega tutvuda vana [e-PRIA](#) portaalis. Paberil väljavõtet ei saadeta ka taotlejale, kelle toetust ei vähendata.

Taotluse rahuldamata jätmise alused on kajastatud EL ÜPP rakendamise seaduse ([ELÜPS](#)) § 79. Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

- taotlusaluste või nõuetele vastavate põldude kogupindala on väiksem kui konkreetse toetuse minimaalne toetusõiguslik pind ([ELÜPS](#) §79);
- taotlus on esitatud pärast 16. juunit 2017. a;
- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- taotleja on taotlusele märkinud tegelikust nõuetekohasest tuvastatud pindalast üle 20% suurema pindala, sel juhul jääb taotleja kultuurigrupi osas toetusest ilma. Kui erinevus on üle 50%, arvatakse taotleja lisaks veel üks kord järgneva kolme aasta jooksul toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses;
- taotleja ei vasta vähemalt ühel kohustuseaastal konkreetse toetuse toetusõiguslikkuse nõuetele. Juhul kui toetusõiguslikkuse nõude rikkumine tuvastatakse kohustuseperioodi esimesest aastast hilisemal aastal, nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi;
- taotleja rikub toetuse baas- või toetatavaid nõudeid ulatuses, mis üksi või koosmõjus vähendavad toetuse summa nullini.
- HPK nõuete rikkumise äärmusliku ulatuse, raskusastme või kestvuse korral või kui esineb korduvaid ränki nõuete rikkumisi, jäetakse taotlus lisaks taotlusaastale ka järgmisel aastal rahuldamata toetuse osas, millele nõuetele vastavuse nõuded kehtivad.

MAH toetuse taotlus jäetakse rahuldamata põllu (põlluosa)osas, mis ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse või on väiksem kui 0,30 ha;

10. TOETUSE MAKSMINE

MAH toetus makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2018. a.

Arveldusarve numbri või omaniku nime muutumisel tuleb taotlejal kohe PRIAt teavitada. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Andmeid on võimalik muuta uue [e-PRIA](#) iseteeninduskeskkonna teenuses "Kliendi andmed".

Seoses sellega, et PRIA ei ole õigust kanda toetusraha kellegi teise kui vaid toetuse taotleja arveldusarvele, ei ole võimalik esitada PRIAle kolmanda isiku arveldusarve andmeid. Nende klientidega, kes on varem kellegi teise arveldusarve andmed registrisse andnud, võtab PRIA ühendust ja palub registriandmed parandada ehk esitada enda arveldusarve andmed.

Tulude deklareerimisega seotud küsimustega palume pöörduda otse Maksu- ja Tolliameti poole infotelefonil 1811 või e-kirja teel aadressil fyysisik@emta.ee.

Lisainfot toetuste maksustamise kohta leiate Maksu- ja Tolliameti kodulehelt <http://www.emta.ee/?id=27393>.

Vanas [e-PRIAs](#) on võimalik Teil vaadata oma kõige täpsemat ja viimast finantssuhete seisut PRIAga. Näha saab Teile tehtud/tehtavaid makseid ja kõiki võlgnevusi. Maksete leheküljel on vaikumisi toodud maksed viimase aasta jooksul. Samuti on toodud ka need maksed, mis tehakse tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Sel kuupäeval, kui PRIA finantsosakond on omalt poolt tellinud riigikassast raha Teile väljamakseks (reeglina 2-7 päeva jooksul), saab väljamakse kuupäev Teile [e-PRIAs](#) nähtavaks. Kui kuupäev on [e-PRIAs](#) nähtav, siis sel päeval ka toetusraha Teile arvele laekub.

11. OTSUSE VAIDLUSTAMINE

Kui taotleja ei ole PRIA otsusega nõus, on tal võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades oma seisukohta. Vaie tuleb edastada 30 kalendripäeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist aadressil Tähe 4, Tartu 51010. Vaide põhjal vaadatakse taotlus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse taotlejat kirjalikult.

Tulenevalt [haldusmenetluse seaduse](#) § 76 lõikes 2 sätestatu kohaselt märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toimingut sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaidele kirjutab alla selle esitaja või tema esindaja. Vaide esitaja esindaja lisab volikirja või muu volitust tõendava dokumendi, kui seda ei ole varem esitatud.

12. TOETUSE TAGASINÕUDMINE

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid, eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult või kui taotleja loobub 5-aastasest kohustusest enne kohustuseperioodi lõppu, peab ta saadud toetuse tagasi maksma. Kui toetuse saajalt nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi, siis võetud 5-aastane kohustus lõpeb.

Kui toetuse saaja on täitnud võetud 5-aastasest kohustusest vähemalt kolme järjestikuse aasta kohustused ja lõpetab põllumajandusliku tegevuse, siis eelnevatel aastatel makstud toetust tagasi ei nõuta. Kohustus(t)e lõpetamisest seoses põllumajandusliku tegevuse lõpetamisega tuleb PRIAt teavitada vabas vormis avaldusega taotluste vastuvõtmise perioodil 2.–22. mail 2017.

[ELÜPS](#) § 111 lg 5 alusel jäetakse toetus taotlejalt tagasi nõudmata, kui tagasinõutav summa ei ületa 100 eurot.

Tulenevalt kehtivatest põllumassiivi identifitseerimissüsteemi ajakohastamise nõuetest (kord 2 aasta jooksul tehakse uued ortofotod) ja kohapealse kontrolli valimi suurusest (5% taotlejatest), on kehtestatud alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimakse kohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil pädev asutus toetuse saajat esimest korda makse alusetusest teavitab, on pikem kui kümme aastat.

13. TOETUSE ANDMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE

Toetuse saaja on kohustatud teavitama avalikkust toetuse andmisest ja kasutamisest, et asjakohane toetatav objekt või tegevus on viidud ellu või viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist. Juhul kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht, tuleb sellel avaldada MAK logo ja Euroopa Liidu embleem ning esitada objekti või tegevuse lühikirjeldus. Toetuse teavitamisega seonduv on reguleeritud [maaeluministri 22.12.2015 määrusega nr 26](#). Täiendav info on PRIA kodulehel http://www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/tahistamine/mak_uus/

14. MAKi TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID

Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks õigusakti nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib neis olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest Riigi Teatajast lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

14.1. Eesti õigusaktid

- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus \(ELÜPS\)](#)
- Maaeluministri 19. jaanuari 2017. a määrus nr 8 „2017. aastal „[Eesti maaelu arengukava 2007–2013](#)” ja „[Eesti maaelu arengukava 2014–2020](#)” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused“
- Maaeluministri 30. aprilli 2015. a määrus nr 53 „[Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus](#)“
- Põllumajandusministri 10. märtsi 2015. a määrus nr 22 „[Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi piiripunktide määramise, põllumassiivile unikaalse numberkoodi andmise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala ning põllumassiivil asetsevate maastikuelementide määramise ja korra ning põllumassiivi kasutamise kohta esitatavad andmed ja nende esitamise kord](#)“

- Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)“
- Maaeluministri 22. detsembri 2015. a määrus nr 26 „[Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)“
- [Mahepõllumajanduse seadus](#)
- [Veeseadus](#)
- [Haldusmenetluse seadus](#)
- [Loomakaitseseadus](#)
- [Taimekaitseseadus](#)
- [Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus](#)
- [Loomatauditõrje seadus](#)
- Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 128 „[Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord](#)“
- Põllumajandusministri 24. aprilli 2006. a määrus nr 56 „[Söödakultuuride seemne kategooriad ning söödakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded](#)”

14.2. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu ning Komisjoni määrused

- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1305/2013](#), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);
- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1306/2013](#) ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/200, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607);
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 809/2014](#), 17. juuli 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;
- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 640/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatel maksetel keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 808/2014](#), milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68);

14.3. Muud dokumendid

- European Commission guidance document ([DSCG-2014-32 FINAL- Rev2 FINAL](#)) ON-THE-SPOT CHECKS ACCORDING TO ART. 24, 25, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 36,37, 38, 39, 40, 41 OF REGULATION (EU) NO 809/2014 AS AMENDED BY REGULATION (EU) 2015/2333 CLAIM YEAR 2016, GUIDANCE FOR ON-THE-SPOT CHECKS (OTSC) AND AREA MEASUREMENT1;

- European Commission guidance document ([DSCG-2014-33 FINAL - Rev 3 FINAL](#)) ON THE LAND PARCEL IDENTIFICATION SYSTEM (LPIS) UNDER ARTICLES 5, 9 AND 10 OF COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) NO 640/2014 AND ON THE ESTABLISHMENT OF THE EFA-LAYER REFERRED TO IN ARTICLE 70(2) OF REGULATION (EU) NO 1306/2013 CLAIM YEAR 2016 ONWARD

Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee. Euroopa Liidu õigusaktidega kodulehel <http://eur-lex.europa.eu/>. Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020 saab tutvuda Maaeluministeeriumi kodulehel www.agri.ee. Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega PRIA kodulehel www.pria.ee.

Käesolev juhend on koostatud abistavaks materjaliks toetuste taotlemisel. Juriidiliseks aluseks toetuste taotlemisel ja kasutamisel on õigusaktid.